

ALLAN BLOOM

Amerika is een pretpark

In Diogenes maken we kennis met professor Bloom: the grumpy guru of Chicago, die de tijd rijp acht om terug te slaan naar de generatie van de jaren zestig die zijn macht aantastte. Een portret van Gerard Jacobs.

'ACADEMISCHE OLIVER NORTH'

Amerika heeft een nieuwe profheet: Allan Bloom. Vijf jaar geleden begon deze professor in de filosofie aan de universiteit van Chicago aan een boek over de tijdgeest: *Souls without longing*. De uitgever veranderde de titel in *The closing of the American mind* maar de strekking bleef dezelfde: de Amerikaanse lifestyle is verworden tot een 'non-stop, commercially prepackaged masturbational phantasy'. Bloom's tirade staat al maandenlang op de bestsellerlijst. Elf weken was het zelfs nummer 1. Inmiddels zijn er meer dan een half miljoen exemplaren van verkocht en de professor uit Chicago, die nog steeds niet de beschikking heeft over een eigen werkkamer in de neo-gothische gebouwen van de prestigieuze universiteit, is een beroemdheid geworden: the grumpy guru of Chicago.

Bloom geniet van het succes: 'Het is net of je Gary Grant bent, of een super rocker'. Zijn secretaresse, die hij moet delen met andere collegae van het instituut schermt hem af tegen de pers. De kritieken op het boek waren vernietigend: Bloom is de 'academische Oliver North' genoemd, een reactionaire, anti-democratische pseudo-intellectueel, die zijn

klassieken niet kent, een wraakzuchtige professor die de tijd rijp acht om terug te slaan naar de generatie van de jaren zestig die zijn macht aantastte. Kortom, *The closing of the American mind* zou een boek zijn dat 'een beschaamd mens niet zou hebben durven schrijven'. De woordvoerder van de universiteit ('Wij hebben meer Nobelprijswinnaars in onze staf dan welke andere universiteit ter wereld') waarschuwt dat Bloom neigt te gaan stotteren als hij bekritiseerd wordt. Maar de 57-jarige professor lijkt zich niet druk te maken over alle negatieve publiciteit: 'Is er een asbak in de kamer?' vraagt hij. 'Ik word wanhopig. Het begon met gelijke rechten voor zwarten, toen voor vrouwen en homoseksuelen en nu voor niet-rokers'. Hij steekt zijn sigaret in de lucht en lacht: 'Blij dat u ook rookt.' Twee uur later weet ik nog steeds niet of ik te maken heb met een rancuneuze malloot of met een getormenteerde intellectueel, die zich opwindt over de goedkope slogans over gelijkheid en vrijheid, de oppervlakkigheid en de gemakzucht, de commercie die deze tijd zouden karakteriseren: 'Egalitarisme is de vijand van de uitmuntendheid' stelt Bloom. 'Gelijkheid is mooi maar je moet natuurlijk wel onderzoeken of de mensen wel

gelijk zijn. Dat vereist studie en daar ontbreekt het in Amerika aan.' Amerika is één groot pretpark geworden: 'A Disneyland version of the Weimar republic'. Amerikanen geloven volgens Bloom dat alle samenlevingen, alle culturen, alle waarden gelijk zijn. De aanhangers van deze theorie, de sociale relativisten aangevoerd door Duitse sociologen, vormen de werkelijke bedreiging van onze samenleving omdat zij een obstakel vormen voor de speurtocht naar de waarheid. Marcuse, Heidegger, Nietzsche, Weber en vooral hun Amerikaanse volgelingen hebben volgens Bloom het Amerikaanse onderwijssysteem verwoest en 'de ziel van de Amerikaanse student verarmd' met hun theorieën over relativiteit en relevantie. 'Gelijkheid is een democratisch vooroordeel' stelt Bloom.

Iedereen en vooral Allan Bloom zelf verbaast zich over het succes van het boek. De uitgever had gerekend op een omzet van maximaal 10.000 exemplaren. Het zijn er inmiddels een half miljoen en de paperback moet nog uitkomen. De critici beweren dat Bloom aansluit bij de restauratie: *The closing of the American mind* geeft de intellectuele argumenten om met een gerust hart de idealen uit de jaren zestig definitief als jeugdzonden ten grave te dragen. Bloom zelf denkt dat hij Amerikaanse ouders heeft kunnen uitleggen waarom hun kinderen lusteloos boven de wiskundeboeken hangen terwijl de orgastische ritmes van de 'drag-queen Mick Jagger' door de Walkman dreunen: de speurtocht naar het Hogere in het Leven is verloren gegaan en alhoewel het slechts aan weinigen gegeven is om aan deze speurtocht deel te mogen nemen leidt dit verlies tot de telooorgang van de Amerikaanse jeugd, aldus de guru uit Chicago.

Na afloop van het interview lopen we over het universiteitsterrein. Wij passeren een collega van Bloom. 'You must made my day' roept Bloom. 'Dat was een van mijn felste critici. Hij vindt dat ik elitair ben, rechts, gevaarlijk. Hij vreet zich op als hij mij met de pers ziet. Hij schreef een boek dat niemand leest.'

G.J.